

Zastavení exekuce

Rozhodne-li soud o návrhu na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř., aniž si od soudního exekutora vyžádá zprávu o majetku povinného a jeho stanovisko k návrhu, je jeho právní posouzení neúplné a tudíž i nesprávné. Stejný závěr platí i v situaci, pokud takto vyžádaná zpráva soudního exekutora neposkytuje dostatečný ucelený přehled o majetkové situaci povinného. Vyhovuje-li postup soudu a soudního exekutora výše uvedeným požadavkům, může být návrh povinného na zastavení exekuce posouzen jako předčasný i proto, že soudní exekutor dosud nevyčerpal všechny možnosti způsobu provedení exekuce a nemá dosud ukončenou lustraci majetku povinného, a lze tak pro futuro očekávat upřesnění aktuálních i budoucích majetkových poměrů povinného, popř. poskytnutí dalších podkladů a informací ze strany exekutora. Teprve v případě, že by ani v budoucnu nebylo možné očekávat vymožení alespoň části pohledávky oprávněného, bude namíste stav nedobytnosti pohledávky promítnout do zastavení exekuce.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 4038/2017, ze dne 3.10.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné Všeobecné zdravotní pojišťovny se sídlem v P., proti povinnému Z. Ž., zastoupenému JUDr. J.N., advokátem se sídlem v P., pro 70 015 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 68 EXE 227/2013, o dovolání povinného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. dubna 2017, č. j. 62 Co 109/2017-72, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. dubna 2017, č. j. 62 Co 109/2017-72, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 19. ledna 2017, č. j. 68 EXE 227/2013-36, se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 4 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze dne 21. 1. 2013, č. j. 68 EXE 227/2013, nařídil exekuci na majetek povinného podle vykonatelného výkazu nedoplatků oprávněné ze dne 30. 11. 2010, č. 1941025473, k uspokojení pohledávky oprávněné ve výši 70 015 Kč s příslušenstvím, a provedením exekuce pověřil soudního exekutora JUDr. I.I., Exekutorský úřad Praha 10.

Povinný podáním ze dne 4. 10. 2016 navrhl zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu. Svůj návrh zdůvodnil tím, že je osobou nemajetnou, že nedisponuje žádným nemovitým majetkem, nemá téměř žádné příjmy, proti jeho osobě je vedeno několik dalších exekucí a neexistují skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by se jeho finanční situace mohla zlepšit.

Obvodní soud pro Prahu 4 usnesením ze dne 19. 1. 2017, č. j. 68 EXE 227/2013-36, návrh povinného na zastavení exekuce zamítl. Dospěl k závěru, že návrh povinného na zastavení exekuce je prozatím nedůvodný, neboť sama skutečnost, že vůči povinnému je vedena řada dalších exekucí, není důvodem k zastavení exekuce. S ohledem na věk povinného, schopnost pracovat a vzhledem k tomu, že podnikání povinného nebylo od jeho počátku v roce 2000 přerušeno ani ukončeno, lze předpokládat, že povinný v budoucnu získá příjmy, případně nabude majetek, z něhož bude možné „dluhy uhradit, případně snížit“. Šetření soudního exekutora přitom nebyla ukončena a nebyl z jeho strany dán podnět soudu k zastavení exekuce.

K odvolání povinného Městský soud v Praze usnesením ze dne 21. 4. 2017, č. j. 62 Co 109/2017-72,

usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Ve shodě se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že pro exekuční řízení není rozhodující pouze aktuální stav majetkových poměrů povinného, ale je nutné přihlídnout i k „předpokladům do budoucna“, přičemž vzhledem k tomu, že povinný je podle živnostenského rejstříku aktivním podnikatelem, je v produktivním věku a nebrání mu žádný vážný důvod, který by mu bránil opatřovat si prostředky k obživě (ani jej sám povinný netvrdí), není vyloučeno, že v budoucnu nějaký (byť jednorázový) příjem získá. Skutečnost, že na majetek povinného je vedena řada dalších exekucí, přitom není důvodem pro zastavení exekuce v projednávané věci a povinným namítaná okolnost, že exekuční soud v jiném řízení o návrhu povinného vyhověl a exekuce zastavil, je pro rozhodnutí v této věci právně bezvýznamná, neboť každou exekuci je třeba posuzovat samostatně.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal povinný dovolání. Namítá, že soudy v rámci dvou exekučních řízení, ve kterých vystupují shodní účastníci řízení a které vede stejný soudní exekutor, totožný návrh povinného na zastavení exekuce posoudily rozdílně, když v rámci řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 68 EXE 2967/2014, soud prvního stupně usnesením ze dne 27. 1. 2017 exekuci zastavil pro nedostatek majetku povinného (a Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodnutí potvrdil), avšak v projednávané věci tentýž samosoudce v prvním stupni návrh povinného zamítl a stejný senát odvolacího soudu rozhodnutí rovněž potvrdil. Ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 68 EXE 2967/2014 soud prvního stupně přitom dospěl k závěru, že soudní exekutor „důkladně a opakovaně prováděl šetření majetku povinného a dospěl k závěru, že je namístě uplatnění § 268 písm. e) občanského soudního řádu“; oproti tomu v projednávané věci soud prvního stupně uvedl, že soudní exekutor prozatím nedokončil šetření ohledně majetku povinného, že samotná existence několika dalších exekucí není důvodem pro zastavení exekuce a dospěl k závěru, že lze předpokládat, že povinný v budoucnu nabude majetek, který bude exekucí postižitelný. Povinný namítá, že odvolací soud tak rozhodl v rozporu s judikaturou Ústavního soudu, například s jeho nálezem ze dne 22. 5. 2013, sp. zn. I. ÚS 3844/12 a porušil jeho právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, když nerozhodl předvídatelně a v souladu s principem legitimního očekávání. Povinný nesouhlasí ani s názorem odvolacího soudu, že v exekučním řízení není rozhodující aktuální stav majetkových poměrů povinného, ale též předpoklady do budoucna, a namítá, že dosud soudním exekutorem nebyl nalezen žádný majetek a „vyčkávaní pro objev nového majetku je pouze zbytečným průtahem, který zvyšuje náklady exekuce a prohlubuje zadluženost povinného“, obzvláště s ohledem na to, že v budoucnu může být exekuce opět zahájena. Rozhodnutí o zastavení exekuce tedy nemůže být předčasné. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Oprávněná ve svém vyjádření uvedla, že rozhodnutí soudu o návrhu na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu je rozhodnutím procesní povahy, které se vztahuje pouze ke konkrétnímu řízení a jeho cílem není rozhodnout, že povinný nemá majetek, ale konkrétní exekuční řízení zastavit z důvodu, že průběh exekuce ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů. Takové rozhodnutí se vztahuje ke konkrétnímu řízení a soud jej nemůže přenášet do řízení dalšího. Z tohoto důvodu není podstatné, že v jiných řízeních o nákladech těchto řízení dospěl soud k závěru, že v těchto jiných řízeních nemohou být z výtěžku uhrazeny.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) – dále jen „o. s. ř.“. Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání.

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, zda je porušením principu legitimního očekávání (a tedy porušením práva účastníka na spravedlivý proces), jestliže odvolací soud rozhodoval na základě prakticky shodných skutkových okolností různě, aniž by toto odlišné rozhodnutí dostatečně odůvodnil, přestože účastník na tuto různorodost rozhodnutí zcela konkrétně poukazuje, která nebyla dovolacím soudem ve všech souvislostech vyřešena.

Dovolací soud přezkoumal napadené usnesení ve smyslu § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání povinného je opodstatněné.

Jakákoliv námitka, jejíž podstatou je tvrzení o porušení ústavně zaručených základních práv a svobod rozhodnutím nebo postupem odvolacího soudu v občanském soudním řízení, je uplatnitelná i jako samostatný dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř.. Výjimku představují pouze ty námitky, k jejichž uplatnění zákon stanoví jiný právní prostředek ochrany práva, jako je tomu např. v případě žaloby pro zmatečnost podle § 229 odst. 1 až 3 občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Nejde-li proto o tento případ, může se účastník odvolacího řízení, který tvrdí, že rozhodnutím odvolacího soudu došlo k porušení jeho ústavně zaručených základních práv a svobod, domáhat ústavní stížnosti jejich ochrany pouze tehdy, pokud předtím řádně a účinným způsobem vyčerpал dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř. (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. III. ÚS 772/13, uveřejněné ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu pod číslem 5/2013, odstavce 11).

Účastníci mají právo očekávat, že soud bude ve stejných nebo obdobných případech rozhodovat stejně či obdobně, a není-li tomu tak, musí jasně a logicky vysvětlit, proč tomu tak není (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 566/05, nebo nález Ústavního soudu ze dne 25. 1. 2005, sp. zn. III. ÚS 252/04). Nedostatečné odůvodnění rozhodnutí soudu je porušením práva účastníka na spravedlivý proces (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. II. ÚS 1235/11, ze dne 20. 6. 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 4. 9. 2002, sp. zn. I. ÚS 113/02, ze dne 26. 9. 1996, III. ÚS 176/96). V obecné rovině je totiž rozdílná rozhodovací práce soudů o totožných věcech nežádoucí, což však neznamená, že by soud nemohl ve shodné nebo typově obdobné věci rozhodnout později jinak, pokud dojde k opačnému závěru a přesvědčivě vysvětlí, že jeho názor je ten správný. Tento postup však nezbytně vyžaduje, aby předchozí rozhodnutí nebyla ignorována, ale naopak aby se s nimi soud argumentačně vypořádal (nález Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 3324/2015).

V projednávané věci nelze přehlédnout, že dovolatel už v odvolání uvádí skutečnosti, na nichž staví i své dovolání (viz č. l. 57 spisu), a to včetně konkrétních odkazů na exekuce vedené u soudního exekutora JUDr. I.I., Exekutorský úřad pro Prahu 10, pod sp. zn. 167 EX 50901/2013, 167 EX 12590/2012, 167 EX 11903/2014, v nichž bylo jeho návrhu na zastavení exekuce vyhověno. Tento argument povinného je nutno považovat pro rozhodnutí o odvolání za stěžejní, neboť mohl mít přímý vliv na jeho výsledek, protože v případě, kdy by se odvolací soud těmito předchozími rozhodnutími v právně i skutkově shodné věci řídil, odvolání povinného by vyhověl. Proto bylo nezbytné se s touto námitkou vypořádat (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. 28 Cdo 4118/2010, nebo a contrario např. závěry formulované v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 12.

2015, sp. zn. 22 Cdo 4253/2014). Za těchto okolností nebylo možné, aby se odvolací soud v rozhodnutí o odvolání argumentaci odvolatele (nyní dovolatele) pomínul, resp. vypořádal se s ní pouhým konstatováním, že „okolnost, že exekuční soud v jiném řízení návrhu povinného vyhověl a exekuci zastavil, je pro rozhodnutí v této věci právně bezvýznamná, neboť každou exekuci je třeba posuzovat samostatně“, a ani náznakem se nevěnoval vymezení možných rozdílů mezi těmito exekucemi, z nichž by mohlo vyplývat, proč návrhu na zastavení exekuce v tomto případě není na místě vyhovět, zatímco jiným návrhům na zastavení exekucí vedených u téhož soudu prvního stupně a podaných v téže době a s obdobnou argumentací bylo vyhověno, a to vždy s odkazem na ustanovení § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř.. Odvolací soud též mohl (pro případ, že by zjistil, že jde o v zásadě shodnou skutkovou situaci) zaujmout jiné právní stanovisko a na jeho základě rozhodnout odlišně od dřívějších rozhodnutí o návrhu povinného na zastavení exekuce, opět by však musel vysvětlit, proč pokládá předchozí rozhodnutí, jimiž bylo návrhu povinného na zastavení exekuce vyhověno, za nesprávná.

S ohledem na výše uvedené se podává, že je porušením principu legitimního očekávání (a tedy i porušením práva účastníka na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 Listiny), jestliže soud rozhodl na základě prakticky shodných skutkových okolností odlišně od své předchozí rozhodovací praxe v řízeních mezi týmiž účastníky, aniž by v odůvodnění objasnil důvody svého odlišného rozhodnutí, přestože účastník na dřívější rozhodovací praxi soudu před vydáním rozhodnutí výslovně poukázal. Deficit odůvodnění odvolacího soudu, který se s těmito povinným konkrétně uváděnými argumenty vůbec nevypořádal, je třeba napravit. Proto se soud v novém rozhodnutí o návrhu povinného na zastavení exekuce vypořádá též s argumentem povinného, že ve zcela konkrétních věcech vedených proti povinnému tímž exekutorem bylo návrhu povinného na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř. vyhověno, a případně odůvodní, proč v projednávané věci není s ohledem na konkrétní okolnosti na místě vyhovět, případně vyloží, proč se s těmito rozhodnutími neztotožňuje.

Zbývá dodat, že námitce dovolatele, že soud by se při zkoumání podmínek pro zastavení exekuce z důvodu vymezeného ustanovením § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř. měl zabývat aktuálním stavem majetkových poměrů a případné „vyčkávání pro objev nového majetku je pouze zbytečným průtahem, který zvyšuje náklady exekuce a prohlubuje zadluženost povinného“, nelze přisvědčit. Z ustálené judikatury dovolacího soudu se podává, že podá-li povinný řádný návrh na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř., soud se jím musí zabývat a pro tento účel si vyžádá zprávu exekutora pověřeného provedením exekuce o tom, jaký majetek povinného zjistil, jaká je jeho hodnota, jaké jsou náklady exekuce a jeho stanovisko k návrhu na zastavení exekuce. Teprve na základě takového vyjádření může soud náležitě posoudit, zda důvod k zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř. je či není dán; exekuci pak lze zastavit, jestliže po provedení úkonů směřujících ke zjištění majetku povinného není žádný majetek zjištěn, eventuálně jeho hodnota ke krytí nákladů exekuce nepostačuje. Rozhodne-li soud o návrhu na zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř., aniž si od soudního exekutora vyžádá zprávu o majetku povinného a jeho stanovisko k návrhu, je jeho právní posouzení neúplné a tudíž i nesprávné (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012, sp. zn. 20 Cdo 3442/2011, ze dne 27. 10. 2010, sp. zn. 20 Cdo 4106/2008, ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 20 Cdo 5293/2007, či ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 26 Cdo 3156/2014). Stejný závěr platí i v situaci, pokud takto vyžádaná zpráva soudního exekutora neposkytuje dostatečný ucelený přehled o majetkové situaci povinného. Jinými slovy, zpráva exekutora o majetkových poměrech povinného musí vyhovovat - z hlediska jejího obsahu - základním materiálním náležitostem, na základě kterých lze teprve, s ohledem na kautely řádného a spravedlivého řízení, vyvodit adekvátní závěr o důvodnosti zastavení prováděné exekuce. Tak je tomu zejména v případě, kdy sám exekutor soudu sdělí, že doposud nevyčerpal veškeré možné úkony vedoucí k vymožení vymáhané pohledávky, mimo jiné např. vzhledem k tomu, že povinný se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody.

Vyhovuje-li postup soudu a soudního exekutora výše uvedeným materiálním požadavkům, může být návrh povinného na zastavení exekuce posouzen jako předčasný i proto, že soudní exekutor dosud nevyčerpal všechny možnosti způsobu provedení exekuce a nemá dosud ukončenou lustraci majetku povinného, a lze tak pro futuro očekávat upřesnění aktuálních i budoucích majetkových poměrů povinného, popř. poskytnutí dalších podkladů a informací ze strany exekutora. Teprve v případě, že by ani v budoucnu nebylo možné očekávat vymožení alespoň části pohledávky oprávněného, bude namíste stav nedobytnosti pohledávky promítnout do zastavení exekuce (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 30 Cdo 4051/2011). Námitku bezúspěšného vymáhání po delší dobu nelze mít dle judikatury dovolacího soudu bez dalšího za efektivně relevantní, neboť je pro budoucno otevřena možnost změny majetkových poměrů dovolatele (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3574/2016).

Z výše uvedeného vyplývá, že usnesení odvolacího soudu není správné; protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud napadené usnesení podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. Důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, a proto Nejvyšší soud ČR zrušil rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Obvodnímu soudu pro Prahu 4) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Práva dětí](#)
- [Určitost sankcionované povinnosti](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)